

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institvtionvm// Ad Vniversvm// Ivs Pontificivm, Sive//
Canonicvm, Libri Qvatvor**

Lancellotti, Giovanni Paolo

Basileae, 1566

v. De Pœnitentijs, & Remissionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61756)

DE POENITENTIIS,
& remissionibus,

TITVLVS V.

Quid sit pœnitentia, & effectus pœnitentia. h. d.

Pœnitentia, est Sacramentum, quod contritione, confessione, & satisfactione concurrentibus, peccatorum operatur remissionem. Multiplex enim Dei misericordia ita lapsibus humanis subuenit, vt nō solum per baptismi & confirmationis gratiam, sed etiā per pœnitentiæ medicinam spes æternæ vitæ reparari velit. Vnde qui dona regenerationis violaauerint, proprio se iudicio condemnantes, per sacramentū pœnitentiæ ad criminū remissionē, quasi ex naufragio arrepta tabula ad portum peruenient.

Tres sunt species pœnitentiæ, & pœnitentia solennis iterari non potest, & pœnitentes ad sacros ordines reddit inhabiles. h. d.

Sunt autem pœnitentiæ tres species: quædam enim est solennis, quædam publica, quædam priuata. Solennis est, quā propter maiora scelera Episcopus in capite ieiunij, seruata certa rerum serie, delinquentibus sollet imponere: quæ quidem ne Ecclesiæ vilescat autoritas, iterari non debet: & tales pœnitentes ad sacros ordines (vt suprā exposuimus) inhabiles reddit, quippe quæ nec aliter potest sacerdotib. imponi, quàm si prius

cælestis militiæ cingulo exuti fuerint.

Publica delicta & publica pœnitentia lui debent. h. d.

Publica pœnitentia est, quæ publicè, nulla seruata iuris solennitate, peragenda iniungitur: qualis est, peregrinatio, certi habitus delatio, & his similia. Cū enim manifesta peccata nō sint occulta correctione purganda, rectè constitutum est, vt qui publicè peccando proximo suo scandalum præbuerint, publicā etiam pœnitentiā à proprijs sibi sacerdotibus impositā, peragere debeant. Apparet itaq; ex his, quòd licet omnis solennis pœnitentia publica sit, non tamē omnis publica est solennis.

Vnusquisque semel in anno debet confiteri, & Eucharistiam sumere, nisi de consilio sacerdotis abstineat. h. d.

Priuata, aut secreta pœnitentia est, quæ in occulto Deo fit et sacerdoti. Statutum est enim generali Concilio^b, vt omnis fidelis, quàm primū sapere cœperit, omnia sua peccata proprio sacerdoti confiteatur, & iniunctam sibi pœnitentiā proprijs viribus adimplere studeat, suscipiens reuerēter ad minus singulis annis in Paschate Eucharistiæ sacramentum, nisi fortè de sacerdotis consilio, ex causā duxerit abstinentū: alioqui & viuens ab ingressu Ecclesiæ arcebitur, & moriens Christiana carebit sepultura.

^b cap om nis
utriusque.
extr. eod.

*lit. qui pro
mo nō poss.
s. pœnitentes.*

Pœnitentia constat contritione, confessione, & satisfatione. h. d.

Constat igitur pœnitentiæ sacramentum tribus partibus: contritione cordis, confessione oris, & operis satisfatione. Contritio nihil aliud est, quàm dolor pro peccatis voluntariè assumptus cù proposito confitendi, & satisfaciendi. Confessio (vt Augustino placet) est, p quâ morbus latens spe veniè aperitur: vel, Confessio, est Canonica peccatorum coram proprio sacerdote facta declaratio.

Tribus casibus potest quis confiteri nõ proprio sacerdoti, si obtineat licentiam ab eodem, uel ab Episcopo, uel si confiteatur fratribus habitibus generalem potestatem audiendi confessiones. h. d.

Quod autem dicitur coram proprio sacerdote, ita demum obtinet, si nulla legitima causa subsit eius declinandi iudicium. Cæterum si quis vel proprii sacerdotis imperitiam^a vereatur, vel alias eius vitam & mores suspectos habeat, & propterea alieno sacerdoti^b confiteri voluerit, licentiam prius postulet, & obtineat à proprio: cùm aliter illum alienus, quacunq; suffragante consuetudine, nõ possit absoluerè, vel ligare. Si quis tamen regularibus generalem audiendi confessiones potestatem habentibus, & locorum ordinarijs præsentatis, & ab iisdem approbatis, confessus fuerit, Parisiensis Doctoris reiecta senten-

tia, nõ magis eadè peccata tenebitur iterum cõfiteri, q̄ si ea proprio sacerdoti iuxta generalis concilij dispositione cõfessus fuisset.

Episcopus potest suo subdito concedere licentiam eligendi confessorem. h. d.

Episcopus quoq; subdito suo, vt quemvis idoneum sibi deligat confessorem, facultatem concedere poterit: cùm non minoris esse debeat efficaciam ab Episcopo obtenta licentia, quàm à Parochiali sacerdote.

Necessitas facit affectum reputari pro effectu. h. d.

Sed & si pœnitendi vrgeat necessitas, nec desideranti locus, aut tempus proprii sacerdotis offerat, & si is, cui quis confitetur, soluendi nullam potestatem habeat, tanta tamen est vis confessionis, vt dignus fiat venia ex desiderio sacerdotis, qui proximo suo criminis turpitudinem confiteri non refugit. Votum enim pro opere reputatur, cùm operis perficiendi facultas deest.

In perpetuum est in monasterium detrudendus, qui reuelat confessionem. h. d.

Sed siue proprius sacerdos, siue alius pœnitentiam audiat, cauebit omnino, ne aut verbo, aut alio quouis modo confitentem prodar: quoniam qui peccatum in pœnitentiali iudicio sibi detectum reuelare ausus fuerit, nõ solùm à sacerdotali officio deponendus erit, verum etiã ad agendam perpetuam pœnitentiã in arcem monasterium detrudendus.

Sacer-

^a can. fin. de pœnitentiâ. dist. 6.

^b cap. omnis utriusque. dist. 5. si quis autem. extra. eod.

^c cap. omnis utriusque. dist. 5. caueat. extra. eod.

*Sacerdos non debet quem absoluere de ca-
sibus reseruat Papæ, uel Episcopo. h. d.*

Illud etiam animaduerrere sacerdotem oportet, nequem scilicet ab his criminibus absol uendo liberare tentet, quorum absolutio, aut Apostolico^a, aut proprio ordinario est reserua- ta: ut puta, si pœnitēs clericum enormiter leserit, Ecclesiam cō- bufferit, vel fregerit, falsum cō- miserit, Cardinalem vel Episco- pum insecutus fuerit, cum mon- niali rem habuerit, & in alijs ca- sibus.

*In generali cōcessione non ueniunt ea, quæ
quis non esset uerisimiliter in specie concessu-
rus. h. d.*

De^b eo tamen quæsitum est, si Episcopus subdito suo concesserit, ut sibi possit idoneum eligere confessorem, an tunc il- le, quem is elegerit, in casibus, qui eidē Episcopo specialiter reseruantur, absoluedi habeat facultatem: & cū in generali concessione illa minimē ueni- ant, quæ non esset quis uerifi- militer in specie cōcessurus, re- sponsum est, electum hunc huiusmodi non habere potesta- tem.

*Contritio, & confessio sine satisfactione pa-
rum proficiunt. h. d.*

Sed nec contritio multū pro- ficier, nec confessio, nisi amba- bus adiuncta fuerit satisfactio: Quæ nihil aliud est, quàm quæ-

dam iniuriæ illatæ compen- satio: nullus enim delicto- rum accipit veniam, nisi (si nul- la necessitate fuerit impedi- tus) qualēcunque, et si longē mi- norē, quàm debeat, pœnam sol- uerit. Nec sufficit mores in me- lius commutare, & à præteritis malis recedere, nisi etiam de his, quæ facta sunt, Deo satisfiat per contriti cordis sacrificium, cooperantibus eleēmosynis, o- rationibus, & ieiunijs.

*Medici, qui ægrotos ad pœnitentiam non
inducunt, sunt ab Ecclesiæ ingressu arcendi.
h. d.*

Medicos^c etiam admonere oportet, ut cū eos ad infir- mos vocari contigerit, ipsos ante omnia moneant, & indu- cant, ut medicos uocent anima- rum: ut, postquā fuerit ægrotā- ti de spiritali salute p̄uisum, ad corporalis medicinæ reme- dium salubrius procedatur. Si quis autem medicorum secus fecerit, ab Ecclesiæ ingressu ar- cebitur, donec pro transgressio- ne huiusmodi satisfecerit.

*Qui habuit propositum confitendi, po-
test absolui, si sciatia morbi non posset confi-
teri. h. d.*

Si quis autem in infirmitate constitutus, pœnitentiam petie- rit, & dum ad eum inuitatus sa- cerdos properat, morbo op- pressus obmutuerit, vel in phre- nesin conuersus fuerit, & pœni- tentiam moriturus, & per ma-

*cl. 1. §.
quibus. uer.
nec etiam.
de priuileg.*

*b ca. 2. de pœ-
nitent. in 6.*

*c cap. cum in
firm. las. c.
xix. cod.*

rus impositionem reconcilia-
tionem accipere poterit.

*Deputatis ultimo supplicio sacramentum
pœnitentiæ & Eucharistiæ non negatur.
h.d.*

a *clen. 1. de
pœnitent.*

Nec infirmis solùm, sed etiã
vitore gladio morituris in hac
parte iura subueniunt, cùm vl-
timo damnatis supplicio^a pœ-
nitentiæ sacramentũ, si petant,
non solùm negari non debeat,
verùm etiam sint censura Ecce-
lesiastica ab ordinarijs locorum
coercendi, quicunque aduersa-
rentur, quo minùs id consequã-
tur. Quod ipsum & de Eucharis-
tia quoque intelligendum erit
cùm quibuscunque pœnitentia
non negetur, viaticum quo-
que, quod verè pœnitentibus
exhibetur, intelligatur esse con-
cessum.

DE EVCHARISTIA, TITVLVS VI.

*Maximum est Eucharistiæ sacramentum,
& saltem semel in anno debet assumi. h.d.*

b *can. nihil in
sacrificijs.
de consecra.
distin. 2.*

St autem inter cœtera, Eu-
charistiæ sacramentum ma-
ximum^b, & oblationes om-
nes lógè antecellit. Vnde, sicut
præstantius est cœteris, ita etiã
diligentiùs excoli debet. Et
quidem circa prima fidei cuna-
bula frequentissima erat a-
pud fideles sanctissimi viatici
susceptio, sed cùm postea pau-
latim tepescente charitate ra-
riùs homines communicarent,

constitutum fuit^c, vt nisi quis
maioribus fortasse criminibus
impediretur, tribus saltem vici-
bus in anno communicare de-
beret: donec refrigescente peni-
tens religionis ardore, eò tandè
ventum est, vt semel saltem sin-
gulis annis^d, vnusquisque cœ-
lestis mensæ debeat esse parti-
ceps.

c *can. etsi nō,
de consec.
distin. 2.*

d *cap. omnis
de pœnitent.*

*Quotidie sacerdotes hodie pro populo sa-
crificare debent, sed semel tantum, non pluries,
nisi ex magna causa, uel in natiuitate Domini.
h.d.*

Inualuit tamè, vt Deo quoti-
die sacerdotes pro populo hãc
oblationem facerent. Quo-
niam enim quotidie labimur,
ideo etiam Christus quotidie
mysticè pro nobis immola-
tur: in quo tamen illud cauend-
um est, ne sacerdos, quacunq;
præfulgeat dignitate^e, amplius
quàm semel in die celebret, nisi
aut aliter faciendum Domini
natiuitas^f suadeat, aut vrgens
cogat necessitas. Satis enim fe-
lix est, qui semel dignè cele-
brat.

e *cap. te refe-
rente. extr.
de celebrat.
missa.
f* *cap. consi-
luisi extra.
de celeb. mis-
sa.*

*Presbyter tantum debet exhibere Eucha-
ristiam, non inferior, nisi subsit necessitas.
h.d.*

Sed nec ab omnibus, nec pas-
sim omnibus, tantum sacramen-
tum exhiberi debet: nam velu-
ti solus sacerdos illud conficit,
ita etiam nemo præter eum ex-
hibere poterit. Quòd si presby-
ter aliter, quàm p semetipsum
infirmum, vel alium cõmuni-

cet